

PRIMII ANI DIN CARIERA MILITARĂ A GENERALULUI PAUL TEODORESCU (1908-1912). PAGINI BIOGRAFICE (II)

Sublocotenentul Paul Teodorescu 1 iunie 1908

Prof. univ. dr. Valentin CIORBEA

ÎN GARNIZOANA FĂLTICENI – UN ÎNCEPUT DE CARIERĂ PROMIȚĂTOR

După încheierea cursurilor anului II, elevii Școlii de Infanterie au plecat în concediu de odihnă și au revenit pentru ceremonialul de avansare, planificat pentru data de 28 iunie 1908, și repartiziția la regimente.

Pentru tânărul Paul Teodorescu, ziua a avut mai multe conotații: împlinirea a 20 de ani, obținerea după efortul susținut pe parcursul celor doi ani de studii și instrucție a gradului de sublocotenent în arma infanteriei¹, „Regina bătăliei”, cum era denumită în epocă, intrarea în corpul ofițerilor și repartiziția la Regimentul 16 Dorobanți Suceava dislocat la Fălticeni, acolo unde își dorise. Unitatea fusese înființată la 1 martie 1877, din batalioanele 4 și 5 ale Regimentului 7 Dorobanți din garnizoana Botoșani. În timpul Războiului de Independență, s-a aflat în componența Diviziei 4 Infanterie și i-au revenit misiuni, mai întâi în cadrul Operației strategice de acoperire a Dunării, iar după a doua bătălie de la Plevna (18/30 iulie 1877) a asigurat linia de comunicație Nicopole-Plevna, cu participare directă la ocuparea redutei Grivița 1 și blocarea cetății Belogradcik.²

În *Memorii*, generalul Paul Teodorescu explică motivele alegerii garnizoanei Fălticeni pentru debutul în cariera de ofițer. Decizia i-a aparținut în exclusivitate, părinții nu s-au amestecat și nu au încercat să-l influențeze, „și bine au făcut”. Nu a dorit să revină în orașul natal, deși probabil ar fi avut mai multe avantaje, familia sa era bine cunoscută și apreciată în comunitate. Tocmai acest lucru a vrut să-l evite sublocotenentul Paul Teodorescu, să nu i se reproșeze, că s-a „învârtit” ca să obțină relații bune de la comandanți. Aici sublocotenentul Paul Teodorescu își relevă firea ambițioasă, mândria și dorința de a reuși numai prin forțe proprii.

Paul Teodorescu era bucuros că pentru garnizoana Fălticeni optaseră și cei mai buni prieteni ai săi din școală, sublocotenții Avramescu, Murărescu și Bijutescu. De altfel, cei patru ofițeri se informaseră despre viitorii colegi și comandantul Regimentului 16 Dorobanți, colonelul Burghele, apreciat în *Memorii* ca „ofițer distinct, cult, brevetat de statul major, blând, bun și atent, cum se cerea

pentru noii săi învățăcei”.

Fălticeniul oferea o viață chibzuită și prețuri modice. Împreună cu colegii săi s-a cazat la văduva Vidrighin, condiția proprietăresei fiind ca tinerii ofițeri s-o apere de hoți. Chiria era 15 lei pe lună. Masa servită la popota regimentului îl costa pe Paul Teodorescu 45 lei. Spălatul și călcatul rufelor 3 lei pe lună. O pâine albă de un kilogram - 10 bani, o pâine neagră - 5 bani, un pui mare de găină - 90 de bani, iar 100 de pepeni - 5 lei. Un pantalon din așa numita „piele de drac” (bumbac foarte rezistent), îmbrăcat la ținuta de instrucții costa 5 lei. Paul Teodorescu precizează, că toate cheltuielile sale pe lună se ridicau la 100 lei. Solda pentru funcția de comandant de pluton, începător, era de 308 lei pe lună. Diferența de 208 lei, sublocotenentul Paul Teodorescu a folosit-o pentru achitarea costurilor unor excursii în țară și străinătate și pentru susținerea studiilor unei surori.

Pentru deplasarea de o zi în alte garnizoane, regulamentele militare nu prevedeau aprobări speciale. Desigur, informarea comandantului regimentului era absolut necesară. Dacă ofițerul pleca din garnizoană 4-5 zile, avea obligația de a prezenta un raport, în care preciza că dispune de suma pentru achitarea costurilor excursiei. Încuviințarea eșalonului superior se acorda ușor și era expediată la unitate prin Poștă. Costul unei excursii pe ruta București – Paris – Elveția – Italia – București era de 230 lei. Excursionistul nu avea nevoie de valută, întrucât leul se schimba la paritate în marile capitale ale Europei, mai puțin în Elveția, unde pentru un leu se obținea 1 franc și o centimă.

La prezentarea în unitate pe 1 iulie 1908, tinerii sublocotenenți au fost primiți de comandantul regimentului, colonelul Burghel, împreună cu toți ofițerii, care le-au

urat „Bun venit!”. Cei trei tineri ofițeri au fost repartizați la plutoane. Sublocotenentul Paul Teodorescu a preluat comanda unui pluton din compania a 3-a. Toți ofițerii au participat la o agapă, unde colonelul Burghel a rostit un discurs. Paul Teodorescu a conchis în *Memorii* despre respectivul moment: „Primirea a fost călduroasă”³ și desigur încurajatoare pentru cei trei sublocotenenți, că nu au greșit în alegerea regimentului.

Nu după mult timp, între tinerii ofițeri și unii comandanți mai vechi în profesie, au apărut disensiuni pe tema noilor regulamente militare, pe care le criticau deschis în fața lor și a subordonaților.

Comandantul companiei a 3-a, căpitanul Frunzeti, a apreciat că noile regulamente, fără să le studieze, „sunt niște tâmpenii iscălite de ofițeri de stat major și teoreticieni care habar n-au de militărie. Sunt ofițeri de intenție, specializați în pâine proastă, amară și necoptă, să mai ia aminte la cei bătrâni, care au cucerit Plevna cu regulamentele vechi și nu cu cele noi, care trebuie mai bine arse”. Tirada se încheia cu „o serie de înjurături ca la ușa cortului”⁴.

Tinerii ofițeri care veniseră din școală cu o pregătire pe baza noilor regulamente nu puteau accepta punctul de vedere al ofițerilor care se situau pe o poziție defetistă. S-au adresat comandantului unității, colonelul Burghel. Acesta a acționat cu calm și mult tact, armonizând taberele și impunând aplicarea noilor regulamente.

La Fălticeni se statornicise un obicei pentru tinerii ofițeri sosiți în garnizoană, un adevărat „rit”, spune generalul Paul Teodorescu. Ei trebuiau ca, pe parcursul unei luni, în ținuta de ceremonie, cu decorații, mănuși, cu trăsura, să efectueze vizite obligatorii la

domiciliul ofițerilor mai mari în grad și la unele oficialități. Erau prezențări de introducere și cunoaștere, denumite „vizite de etichetă care se fac de ofițerii noi veniți într-o garnizoană”⁵. Dacă la unele familii nu se putea ajunge, obligatoriu se trimitea carte de vizită. Pe timpul vizitei, ofițerul nu putea sta mai mult de 30 de minute. Depășirea era apreciată ca o „lipsă de educație și gravă abatere de la buna cuviință”. Tânărul ofițer trebuia să se comporte ireproșabil, altfel gazda putea aprecia că „ritul” fusese „lezat”. Cu mare greutate sublocotenentul își recăștiga credibilitatea.⁶

La începutul secolului XX, orașul Fălticeni, cu o populație de 9.000 de locuitori, se afla în proces de dezvoltare și modernizare, început în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Legarea orașului prin linia ferată Fălticeni-Dolhasca, inaugurată la 25 aprilie 1887, a fost considerat un adevărat eveniment istoric. Din punct de vedere economic, cel mai important eveniment anual avea loc la 20 iulie, de Sfântul Ilie Tesviteanul, când se deschidea bălciul, cunoscut încă din secolul al XIX-lea la nivel european, prin activitățile comunității israelite care avea la Fălticeni propriul cartier.

Principală arteră a orașului era Strada Mare, pe care se ridicaseră clădiri moderne. În oraș se afirma o elită intelectuală din familiile Gane, Lovinescu, Gorovei ș.a.. Mai amintim că aici a locuit, între 1909 și 1918, scriitorul Mihail Sadoveanu și familia sa.⁷ În 1907, Artur Gorovei și Mihail Sadoveanu editau gazeta bilunară: „Răvașul poporului”. Comunitatea intelectuală fălticeneană a fost extrem de entuziasmată, când a aflat, la 1 martie 1908, că Nicolae Gane (1838-1916) scriitor și om politic, a fost ales membru titular al Academiei Române. În același an, Teodor V. Ștefanelli (1849-1920), scriitor și istoric, a

devenit membru corespondent al Academiei Române (din 1910 membru titular).

În anul 1909, generalul Alexandru Averescu, ministru de Război (1907-1909), a inițiat o serie de măsuri pentru creșterea efec-tivelor militare și pregătirea lor, care au vizat și organizarea învățămîntului pentru instruirea ofițerilor de rezervă. La Ploiești, pe lângă Batalionul 9 vânători, s-a organizat Școala tinerilor cu termen redus. Băieții, absolvenți ai liceului cu bacalaureat, se pregăteau timp de un an după o programă ce cuprindea cursuri și instrucție. Anul următor efectuau cu gradul de plutonier o convocare de două luni în unități, unde erau repartizați, după care erau avansați sublocotenenți de rezervă.

La respectiva școală, aflată în organizare, a fost detașat timp de șapte luni, între 1 martie - 1 octombrie 1909, sublocotenentul Paul Teodorescu, desigur recomandat de excelentele rezultate, pe care le avusese în primul an de comandant de pluton la Regimentul 16 Suceava, apreciate elogios de șefii săi. La încheierea perioadei la Școala tinerilor cu termen redus, unde, de asemenea, primise prețuirea șefilor, a revenit la Fălticeni. Revederea cu colegii și prietenii „a fost emoționantă”, rememora generalul.⁸

Parcursul carierei generalului Paul Teodorescu a trecut și prin Școala Specială de Infanterie, unde ofițerii tineri se instruiău în cunoașterea armamentului intrat în dotare, precum mitraliera Mannlicher, model nou, tunul de 53 mm, grenade și aparatură de transmisiuni. Programa prevedea și cursuri teoretice.

Comandantul școlii era colonelul Ion Dragalina, viitor general și mare erou în Primul Război Mondial. De origine bănațean,

accentul și-l păstra în vorba curentă, Ion Dragalina și-a început cariera militară în armata austro-ungară, din care a demisionat în 1887. Trece Carpații în România și este încadrat în corpul ofițerilor cu gradul de sublocotenent. Paul Teodorescu îl prețuia și nota în *Memorii* că era „ofițer foarte *distins*”. La cursurile de Tactica infanteriei și Educație militară predă foarte implicat, „înflăcărat”, astfel că uita de pauză, spre dispera-re cursanților, care încercau să-l atenționeze prin zgomote „*contrar disciplinei militare*”, precum închiderea pupitrelor, trântitul cărților și târșăitul încălțămintei pe podea. În timpul unei prelegeri, iritat de zgomotul făcut de tinerii ofițeri, colonelul Dragalina i-a atenționat pe un ton mai dur și le-a adresat repetat întrebarea „*Cine face această dezordine?*”. Întrucât niciunul nu a răspuns, colonelul și mai enervat le-a adresat invective numindu-i: „*lași*” și „*nerușinați*”. În sală se crease o puternică tensiune. În acel moment, sublocotenentul Paul Teodorescu și-a asumat fapta. Fără să cerceteze, Dragalina l-a făcut „*nerușinat*”, Paul Teodorescu i-a cerut colonelului să nu-l insulte. Colegii au manifestat și ei. Realizând că adresa-sa sa nu era regulamentară, colonelul a precizat că nu-l pedepsește, că este „*băiat bun*”. Totuși, la Comportament, la sfârșitul cursului, i-a scăzut clasificția, fiind trecut al doilea în promoție.⁹

Peste ani, detașat de moment, generalul Paul Teodorescu avea să scrie că generalul de brigadă Ion Dragalina, comandantul Armatei 1 române, „a fost o pildă de *devotament și abnegație pentru toată armata română care l-a iubit și onorat*” pentru eroismul în bătălia de pe Jiu unde, la 12 octombrie 1916, este rănit grav, decedând pe 24 octombrie 1916.

ÎN GARNIZOANA BUCUREȘTI

La sfârșitul cursului, Paul Teodorescu este avansat la gradul de locotenent și mutat la Școala de Ofițeri de Infanterie, pe funcția de comandant de pluton la compania de elevi și profesor la disciplina Regulamente.

Programul zilnic era organizat pe două părți: între orele 8-12, elevii participau la cursuri, urma masa de prânz, iar de la 14-18 se executa programul de instrucție. În *Memorii*, generalul Paul Teodorescu ne informează că timpul pe care l-a avut la dispoziție zilnic, după 4 ore în prima parte și 4 ore după încheierea instrucției, îi rămăneau 8 ore timp la dispoziție, „*arhisuficient pentru a mă ocupa de mine, adică a studia personalitatea fiecărui elev asupra temperamen-tului, caracter, educație, tendințe de viitor, precum și pentru cultura mea generală*”, prin studiul unor lucrări de istorie militară, războaiele napoleoniene, vizionarea unor piese de teatru, călătorii în țară și străinătate, care mărturisește generalul „*au mărit câmpul meu de cunoaștere, baza carierei mele*”.¹⁰ Se supune unui „*efort colosal*” și citește cărți de Istoria artei militare cu creionul în mână. Conspectează pe caiete respectivele lucrări organizate după o structură de evoluție istorică. Caietele au fost legate sub forma unui volum și, mai târziu, în anul 1981, donate Mănăstirii Dintr-un Lemn.¹¹

Pentru ca cititorul să-și facă o imagine asupra temelor studiate, precizăm că, la începutul primului caiet, a notat cu creion albastru: *București. Lt. Paul Teodorescu 1913-1914*. În continuare, cu creion de culoare neagră explică: „*La vârsta de 24 de ani am scris în rezumat Perioada de Istorie veche și Perioada de Istorie napoleoniană – cu cele mai importante bătălii – un volum*

de 404 pagini și 75 schițe" culese din „zeci și zeci de cărți”.¹²

Studiind campaniile lui Alexandru cel Mare (356 î.d.Hr. – 323 î.d.Hr.) (în conspecte este denumit Alexandru Macedon), locotenentul Paul Teodorescu, desprinde „învățăturile de ordin strategic și tactic” mai precis cum a aplicat marele comandant al Antichității „cele trei mari principii strategice (libertatea de acțiune, economisirea forțelor, acțiunea și reacțiunea) precum și elementele de strategie (mobilizare, concentrare, zona de operație, zona de concentrare, linii de operații, comunicații etc.)”¹³. Locotenentul Paul Teodorescu considera că respectivele principii au fost practicate de Alexandru cel Mare datorită geniului său militar, respectivele elemente rămânând sursă de inspirație pentru alți mari comandanți ai istoriei.

Studiază războaiele punice dintre Roma și Cartagina pentru supremație în bazinul Mării Mediteranei (264 – 241; 218 – 201; 149-146 î.d.Hr.) și conchide că respectivele conflicte armate „ne dau învățăminte strategice și tactice. Bineînțeles cele strategice sunt cele mai principale căci ele se folosesc și astăzi, cele tactice nu ne mai servesc decât ca cunoștiințe pentru a stabili evoluția felului de lupte influența felului de armament, formațiuni, instrucțiuni, etc. Ceea ce s-a văzut la Alexandru în concepția operațiunilor se vede și la Anibal” (Hanibal 247-183 î.d.Hr. - conducător militar și om politic cartaginez n.n.).¹⁴

În caiet se găsesc însemnări despre acțiunile militare ale lui Vercingetorix (82 î.d.Hr. - 46 î.d.Hr.), comandantul alianței triburilor de gali, care a luptat împotriva armatelor romane conduse de Iulius Cezar. Învins, Vercingetorix a capitulat, adus la Roma, după cinci ani de detenție, a fost executat în

anul 46 î.d.Hr. Locotenentul Paul Teodorescu concluzionează, că, deși Vercingetorix „manevrează destul de bine (trupele n.n.) nu reușește, pentru că armata sa este o adunătură prost organizată, nedisciplinată și neinstruită”.¹⁵

Următoarea personalitate care l-a interesat pe Paul Teodorescu este regele Suediei, Gustav Adolf (1611-1632) care s-a implicat în Războiul de 30 de ani (1618–1632), salvând protestantismul german. Paul Teodorescu îl consideră un tactician inovator, pentru modul în care a manevrat infanteria, în bătălia de la Breitenfeld din 17 septembrie 1631.

Multe pagini (91-235) ale sintezelor sale sunt dedicate războaielor napoleoniene, personalitate militară, pe care Paul Teodorescu a admirat-o și a fost preocupat să cunoască și să înțeleagă arta sa militară. Studiindu-i campaniile, Paul Teodorescu îi descifrează succesele „Napoleon reușește pentru că [știe] să-și aleagă teatrul de operațiuni decisiv, așa avea un singur scop distrugerea armatei inamice, urmărește pentru a căpăta moral și material. Această campanie (din 1805 când a obținut strălucita victorie de la 2 decembrie împotriva coaliției austro-ruse n.n.) este caracterizată prin manevra strategică învăluitoare al cărei scop este nu amenințarea (ca la alții), ci distrugerea lor. Principiile: economisirea forțelor, acțiune și reacțiune și libertatea de acțiune sunt asigurate în mod indubitabil pe câmpul bătăliei și pe teatru de operațiuni. Lucrul acesta s-a văzut foarte bine la Austerlitz. Această bătălie a fost de tip normal, de izbire riguroasă la maxim de forțe pe frontul advers pentru a produce dezorganizarea locală care să antreneze tot frontul. Această izbire este atacul principal”.¹⁶

Campaniile din 1812 și 1814, precum și urmările revoluției

franceze, așa cum le-a studiat Paul Teodorescu probează capacitatea sa de înțelegere nu numai a faptelor militare ci și a celor politice și sociale.

Paul Teodorescu urmărește evoluția statelor principale ale Europei în secolul XIX. Găsim însemnări despre războiul franco-prusac din 1870-1871, campania din 1877-1878 din războiul în care Rusia și România au luptat împotriva Imperiului Otoman. Sunt analizate bătălia de la Plevna, locul și rolul Armatei Române ș.a. În sfârșit, ultima temă din caietele de studii este războiul dintre Rusia și Japonia, din 1904-1905. Aprecierile și cronologiile din caiete, realizate în anii 1913-1914, le-a folosit în cursurile de Tactică și Strategie ținute cu ofițerii la Școala Superioară de Război.

Din autobiografia sa, aflăm că tânărul locotenent era interesat și de teatru. Vizionarea unui spectacol la Teatrul Național din București nu era o chestiune simplă. Ofițerul trebuia să participe în ținuta de ceremonie „cu mănuși în mână” și numai la clasa I. A reușit cu greutate să obțină un bilet la „O scrisoare pierdută” de Ion Luca Caragiale, care se juca din 1884 cu mare succes. În pauza dintre acte, doamna, care ocupa locul din dreapta i-a oferit o bomboană „cam lipicioasă”, a apreciat-o Paul Teodorescu. Respectuos, n-a putut să refuze, dar și-a permis să-și scoată mănușa și-a luat bomboana mulțumind. Momentul nu a scăpat neobservat de un „agent militar” de la Comenduirea garnizoanei, care l-a chemat la raport reținându-i numele și unitatea. A doua zi, la Școala de Ofițeri de Infanterie, s-a prezentat un ofițer cu nota prin care comandantul era înștiințat că locotenentul Paul Teodorescu a fost pedepsit cu 4 zile de arest, pentru ținută nereglementară la

teatru. Pedepsa trebuia executată în arestul Comendurii garnizoanei. Locotenentul Paul Teodorescu trebuia să lipsească de la program, ceea ce era de neconceput de către colonelul Mladin, comandantul școlii, întrucât ofițerii instructori erau exemple de comportament pentru elevi în toate situațiile. Între colonelul Mladin și reprezentantul Comendurii a avut loc o discuție contradictorie, primul apărându-și subordonatul. În cele din urmă, reprezentantul Comendurii garnizoanei a propus ca locotenentul Paul Teodorescu să fie absolvit de pedeapsă condiționat. Dacă mai greșea, sancțiunea se dubla. Colonelul Mladin nu a fost mulțumit „considerând că pedeapsa a fost iluzorie și pe viitor să se dea mai multă atenție”.¹⁷

„PREZIC CĂ VA DEVENI UN BUN OFIȚER”

Realizările și perspectivele evoluției tânărului ofițer Paul Teodorescu, din perspectiva șefilor săi, le găsim în *Memoriul* său păstrat în Depozitul Central de Arhivă Pitești al Arhivelor Militare Naționale.

Data fiind importanța documentară deosebită a respectivelor foi calificative, vom reda în continuare extrase din cele întocmite între anii 1908-1912.

După trei luni de activitate desfășurată la Regimentul 16 Suceava, la 12 octombrie 1908, sublocotenentului Paul Teodorescu i se întocmea de către generalul Cotescu prima notare de serviciu: „Educația sa militară pare f. îngrijită. Purtare excelentă /.../ Cunoscând calitățile de care este înzestrat, prezic că va deveni un bun ofițer”(sic).¹⁸

Aprecieria nivelului de pregătire, comportament și a personalității sublocotenentului Paul

Teodorescu, pentru perioada de activitate 1 noiembrie 1908–31 octombrie 1909, i-a făcut-o colonelul Burghel, în baza formularelor standard: „I. Aptitudini fizice: *prezentare-ținută, aspect fizic, starea sănătății, rezistență în campanie, călărie, scrimă, trageri cu armele: Se prezintă admirabil. Ținuta îngrijită și câteodată își permite să iasă din regulament. Îi place călăria și încăleacă bine. Trage cu pușca bine și cu bicicleta umblă binișor.* II. Capacitate: *Este inteligent. Format cu judecată cu foarte mult bun simț. Metodic și ordonat în toate ocaziunile. Are spirit de observare. Cultură generală are și o instrucție. Cetește mult, pricepe și se manifestă. Își iubește cariera. Cu siguranță va fi un bun ofițer.* III. Aptitudini militare: (în conducerea trupelor pe teren). Ochiul terenului – inițiativă – prevedere – hotărâre – voință – energie – temperament – Unitatea comandată și conducerea ei în exerciții de manevre și marș. Staționarea, serviciul de siguranță și lupte, ca și datele și faptele doveditoare: ... *mai ales că factorii principali nu-i lipsesc, astfel: concepțiune, inițiativă, prevedere, rațiunea timpului și a împrejurărilor, voință, energie etc., pe toate le are și le întrebuițează cu succes în interesul instituției. Șefii lui vorbesc foarte elogios.*

IV. Educațiune militară: *Disciplină din sentiment, având la bază o bună educație. Are bun simț dezvoltat, ambițios, autoritar și blând cu inferiorii, cuviincios și foarte decent cu superiorii. Dotat cu un curaj sufletesc mare. Bun camarad. Are conduită ireproșabilă. Este activ și-și întrebuițează toată puterea de muncă pentru binele serviciului. Se ocupă mult și pasionat cu educațiunea și instrucția soldaților. Întrunește toate condițiunile ofițerului eminent”.*¹⁹

Pentru activitatea desfășurată în anul 1909, relevante sunt

aprecierile locotenent-colonelu-lui Gafencu, noul comandant al Regimentului 16 Suceava. Sunt puse în evidență și alte calități și confirmate cele deja recunoscute: „*Inteligent cu bună judecată. Are bun simț. Ordonat și metodic, lucrează pentru îndeplinirea serviciului și executarea ordinelor. Are bună memorie. Observă cu atențiune în jurul său. Cultură generală făcută în liceu și Școala de Ofițeri, caută a și-o completa citind cărți și reviste. Instrucția militară asemenea fiind atent la ce se face în școală, în regiment pentru aceasta. Cunoaște regulamentele armei sale și le aplică bine în instrucțiunea trupelor ce comandă. Se apleacă la studiu. A luat parte la focul de război și-a îndeplinit bine însărcinările ce a avut. A luat parte la conferințele militare ținute în corp. Conferințe nu a ținut. la parte la convorbiri.*

*Ochiul câmpului în formare. Concepțiune vioaie cu bune manifestări de inițiativă. Ca prevedere de urmare ce va decurge din ce face. Este prevăzător și hotărât. Lucrează cu știință. Stăruitor și energic în orice ocazie. Temperament vioi. În primul an a comandat plutonul său bine în exerciții și manevre în garnizoană. A comandat și instruit ca ofițer instructor al companiei de la Școala de tineri cu termen redus de la 1 martie la 1 octombrie și la plecarea a fost bine apreciat și notat...”*²⁰

Colonelul Gafencu completează *Memoriul* calificativ pentru perioada 1 septembrie-31 octombrie 1909 cu o nouă notare, după cum urmează: „*Note și relatări generale: Talie înaltă, bine conformat. Absolvent al Școlii de ofițeri. Avere personală n-are și din solda lui plătește internatul la pension al unei surori. Este neînsurat și trăiește cumpătat din cauză că dă o parte din soldă pentru familie. Trăiește retras într-un cerc bun al societății, unde prin calitățile lui este iubit și*

face o figură frumoasă. Datorii nu are și nu contractează. Cărți nu joacă. Aptitudini științifice: Se prezintă admirabil cu ținută foarte îngrijită și aspect plăcut. Este sănătos, voinic și foarte rezistent. Călărește bine și pasionat. Trage bine cu arma. Capacități: Este foarte inteligent și cu multă judecată. Amabil și cu mult bun simț. Ordonat și metodic în toate ocaziunile. Citește și se ocupă serios pentru a-și completa bine instrucțiunea sa generală. Își iubește cariera și-și cunoaște bine cariera și cunoaște bine arma, care și-a ales-o, are înclinări pentru studiu. Citește hărțile și-și dă seama perfect de bine în aplicațiile cele de foc de război. În convorbirile cu camarazii asupra diferitelor subiecte militare, dă dovezi de mult tact. Educațiune militară: disciplinat în puterea cuvântului cu mult bun simț al datoriei. Sever și drept cu inferiorii, cuviincios și demn cu superiorii. Prea bun camarad și cu mult bun simț al onoarei. Dotat de natură cu mult curaj civic. Își asumă fără șovăire răspunderea faptelor sale. Cu o conduită ireproșabilă atât în serviciu, cât și în societate. Îndeplinirea serviciului: activ și cu multă putere de muncă. Nu ezită a executa cu precizie și la timp ordinele ce i se dau. Face parte din Compania 4 (căpitan Holban) și în cele mai grele ocaziuni ale serviciului, acest ofițer își asumă răspunderea. Se ocupă de bunul trai al soldatului și prin felul său de a se purta este iubit atât de șefi, cât și de inferiori.

Caracterizare și propuneri: Ofițer eminent în puterea cuvântului și grație calităților sale, se va menține și va aduce foloase instituției. De aceea îl propun pentru avansare la alegere.²¹

Activitatea pe anul 1912 este evaluată de către comandantul Școlii Militare de Ofițeri de Infanterie, colonelul Mladin. Acesta precizează, în ianuarie 1912, că locotenentul Paul Teodorescu a ajuns în Școala de Ofițeri de Infanterie pe baza rezultatelor dobândite la terminarea Școlii Speciale de Infanterie. A venit cu note și aprecieri elogioase: *Are foarte bune însușiri; are caracter și dorește a lucra din ce în ce mai bine. Foarte disciplinat. Instruiește cu metodă și cu energie pe elevii săi. Am credință că rezultatele vor fi bune!* În luna octombrie 1912, colonelul Mladin completează notarea, în care evidențiază și calitățile locotenentului Paul Teodorescu în activitatea desfășurată ca și comandant de pluton. Îl vede ca ofițer cu temperament energic, conștiincios, cu judecată sigură, inițiativă, hotărâre, metodă, tact și amabilitate. Ca instructor, educator și comandant al plutoanelor de elevi, s-a comportat

apropiat de subordonații săi, de care, se menționează în document, *„se îngrijește sub toate raporturile”*. Este remarcat pentru studiul perseverent. Fără nicio rețineră, colonelul Mladin considera că Paul Teodorescu *„va fi un element de valoare și în Școala Superioară de Război pe care (o) va putea urma în cele mai bune condițiuni”*. Aprecierea îi deschidea drumul spre admitere în cea mai înaltă instituție de învățământ a țării. Dar evenimentele militare, războaiele balcanice și intrarea României în Primul Război Mondial au amânat cursurile, *„ofițerii fiind trimiși la unități cu misiuni de război”*. Pe timpul aplicațiilor în teren, unde se putea vedea cel mai bine nivelul de pregătire a subordonaților, locotenentul Paul Teodorescu își evidențiază calitățile sale militare certe: *„inițiativă, hotărâre și bună pricepere”*. În corpul ofițerilor a dat dovadă de bun simț, modestie, loialitate, spirit camaraderesc, calități pentru care era *„apreciat și iubit”*. Toate realizările sale au fost *„foarte bune”*. Colonelul Mladin conchide că subordonatul său, locotenentul Paul Teodorescu, este *„ofițer de încredere care se va distinge întotdeauna”²²*, apreciere confirmată pe parcursul carierei în toate funcțiile militare și civile pe care le-a deținut.

De la începutul carierei, din anul 1908 și până în anul 1912, Paul Teodorescu a fost notat de un general, comandantul Regimentului 16 Suceava, colonelul Burghel și locotenent-colonelul Gafencu. Pentru perioada cât a lucrat în Școala de Ofițeri de Infanterie, notările sunt făcute de colonelul Mladin, care a integrat și notele calificative de la eșalonul superior. Toate sunt laudative și anticipează excepționala carieră a ofițerului Paul Teodorescu.

ABOUT THE HISTORY OF THE MILITARY ART THE FIRST YEARS OF GENERAL PAUL TEODORESCU'S MILITARY CAREER (1908-1912). BIOGRAPHICAL PAGES (II)

Abstract: The article presents the first four years of General Paul Teodorescu's career in the cities of Fălticeni and Bucharest. There are references to the effort of the young officer to accumulate further knowledge of military art history through individual study. The article also includes excerpts from the appreciations given by his superiors.

Keywords: Paul Teodorescu, career, military art, appreciation.

- [1] *Regimentul 16 Dorobanți Suceava*, în *Ghidul Arhivelor Militare Române* (coord. General maior conf.univ.dr. Mihai Chiriță), Editura Centrului Tehnic Teritorial al Armatei, București, 2010, p. 265.
- [2] Prof.univ.dr. Valentin Ciorbea, Emanuela Oprea, *Memoriile generalului Paul (Pavel) Teodorescu, în Generalul adjutant Paul (Pavel) Teodorescu (1881-1981). Vocația creativității. 125 de ani de la naștere*, (coord. Prof.univ.dr. Valentin Ciorbea. PS. dr. Emilian Lovișteanu, comandor dr. Marian Moșneagu), Editura Ex Ponto, Constanța, p. 261-262.
- [3] *Ibidem*, p. 265.
- [4] *Ibidem*, p. 263.
- [5] Locotenent-colonel Valentin Marin, *Ofițerul și școala de bune maniere. Partea a III-a*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, an IV, nr. 2-4 (14-16), 2001, p. 22.
- [6] Prof.univ.dr. Valentin Ciorbea, Emanuela Oprea, *op. cit.*, p. 263.
- [7] Grigore Ilisei, Fălticeni, Editura Omnia, 2003 (*Passim*).
- [8] Prof. univ.dr. Valentin Ciorbea, Emanuela Oprea, *op. cit.*, p. 263.
- [9] *Ibidem*, p. 275.
- [10] *Ibidem*, p. 269.
- [11] Mănăstirea Dintr-un Lemn, Inventar 291/1981.
- [12] Stoica Lascu, *Rezumatul istoric ale locotenentului Paul Teodorescu, ofițer instructor între anii 1911-1914*, în *Generalul Paul (Pavel) Teodorescu (1881-1981)*, p. 108-116.
- [13] *Ibidem*, p. 111.
- [14] *Ibidem*, p. 114.
- [15] *Ibidem*, p. 115.
- [16] *Ibidem*.
- [17] Prof.univ.dr. Valentin Ciorbea, Emanuela Oprea, *op. cit.*, p. 273-274.
- [18] Apud Valentin Ciorbea, Flavia Alexandra Petrov, *Activitatea militară a generalului Paul (Pavel) Teodorescu în aprecierile șefilor ierarhici*, în *Generalul adjutant Paul (Pavel) Teodorescu (1888-1981)*, p. 44.
- [19] *Ibidem*, p. 44-45.
- [20] *Ibidem*, p. 45.
- [21] *Ibidem*, p. 46.
- [22] *Ibidem*, p. 46-47.